

Informace k zařazení měřidel proteklého množství „nečisté vody“ mezi *stanovená měřidla* od 1. 1. 2026

Před 1. 1. 2026 platilo, že měřidla proteklého množství vody (vodoměry) musejí být v režimu ověřeného stanoveného měřidla používána, jsou-li užívána s významem dle § 3 odst. 3 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o metrologii“), pro měření studené vody, přičemž se jednalo o studenou pitnou vodu (dále jen „čistá voda“). Toto vymezení vycházelo jak z právní úpravy metrologie (včetně harmonizované), tak z navazujících technických norem. Vyhláškou č. 127/2024 Sb. došlo s účinností od 1. 7. 2024 k novelizaci vyhlášky č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu, a k zařazení nových druhů stanovených měřidel do regulace, včetně měřidel proteklého množství vody jiné než studené pitné a teplé (dále jen „nečisté vody“) zařazených v druhovém seznamu stanovených měřidel (příloha uvedené vyhlášky) pod položkou 2.1.1 c)

měřidla proteklého množství vody – vodoměry s výjimkou měřidel uvedených v bodech a) a b),

tj. s výjimkou *měřidel proteklého množství studené pitné vody a teplé vody – mechanické vodoměry* (položka 2.1.1 a) a *měřidel proteklého množství studené pitné vody a teplé vody – statické vodoměry* (položka 2.1.1 b), a to s **odloženou účinností od 1. 1. 2026.**

Od tohoto data mají **uživatelé** takových měřidel (viz položka 2.1.1 c) druhového seznamu stanovených měřidel), která jsou ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o metrologii a dalších (jiných) relevantních právních předpisů České republiky používána ve funkci stanoveného měřidla, **povinnost**

- *používat je pro daný účel jen po dobu platnosti provedeného ověření* (§ 11 zákona o metrologii),
- *vést evidenci používaných stanovených měřidel podléhajících novému ověření s datem posledního ověření a předkládat tato měřidla k ověření* (viz § 18 písm. a) zákona o metrologii).

Doba platnosti ověření měřidel proteklého množství nečisté vody je stanovena v druhovém seznamu stanovených měřidel na **5 let**, přičemž ověření je prokazováno umístěním úřední značky/úředních značek na stanovené měřidlo. Doba platnosti ověření se v daném případě (dle § 7 odst. 1 vyhlášky č. 262/2000 Sb., kterou se zajišťuje jednotnost a správnost měřidel a měření, ve znění pozdějších předpisů) počítá od začátku kalendářního roku následujícího po roce, v němž bylo ověření stanoveného měřidla provedeno (koncové dvojčíslí roku ověření je součástí údajů uvedených na úřední značce).

Protože se v praxi ukázalo, že na straně uživatelů regulací dotčených měřidel chybí potřebná povědomost o důsledcích výše uvedené novelizace vyhlášky č. 345/2002 Sb. v podobě nově nabytých zákonných povinností či u nich existují značné obtíže s aplikací přechodných ustanovení zákona o metrologii pro měřidla uvedená do provozu před 1. 1. 2026, u nichž došlo ke změně kategorizace z pracovních měřidel na měřidla stanovená, zpracoval Český metrologický institut (dále jen „ČMI“) ve spolupráci Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen „ÚNMZ“) za výkladové podpory Ministerstva průmyslu a obchodu následující **informace ke správné aplikaci dotčených ustanovení platné právní úpravy metrologie.**

Jak mělo být postupováno na straně uživatelů předmětných měřidel po účinnosti regulace

S účinností od 1. 1. 2026 měli uživatelé druhů stanovených měřidel nově zařazených do regulace zajistit plnění požadavků platných právních předpisů. Čas potřebný k dostatečné přípravě na tyto změny, včetně zařazení vodoměrů na nečistou vodu do druhového seznamu stanovených měřidel, byl řešen přechodnými ustanoveními vyhlášky č. 127/2024 Sb., ze dne 1. 7. 2024, tj. odloženou účinností pro nově zařazené druhy měřidel do seznamu stanovených měřidel ke dni 1. 1. 2026.

S ohledem na skutečnost, že se na do té doby používaná (**k danému účelu měření vhodná**) měřidla nevztahoval požadavek schválení typu podle zákona o metrologii (platný certifikát o schválení typu vydaný Českým metrologickým institutem je u vodoměrů určených pro měření nečisté vody ve funkci stanoveného měřidla dle platné právní úpravy metrologie v ČR podmínkou pro jejich prvotní ověření před uvedením do provozu), poskytuje zákon o metrologii při splnění dále uvedených podmínek prostřednictvím svých přechodných ustanovení uživatelským subjektům (uživatelům) možnosti splnit své zákonné povinnosti v oblasti používání stanovených měřidel, aniž by musel dosud používaná měřidla (neschváleného typu) nahradit.

Pokud tedy uživatel nově zařazeného měřidla do regulace postupoval dle § 26 odst. 2 zákona o metrologii (citujeme)

„Jestliže organizace používá měřidlo, které je nově zařazeno jako stanovené, je povinna přihlásit je k ověření nejpozději do 90 dnů od jeho stanovení. Do ukončení ověřovacích řízení může být měřidlo předběžně používáno.“

tj. požádal o ověření předmětného měřidla do 31. 3. 2026 některé z autorizovaných metrologických středisek (dále jen „AMS“) nebo ČMI, pak mohl měřidlo legálně používat ve funkci stanoveného měřidla až do okamžiku, kdy bude řízení o ověření dokončeno řádným ověřením na dobu platnosti 5 let na základě kladného výsledku zkoušky přesnosti prokazující splnění metrologických požadavků stanovených opatřením obecné povahy č. 0111-OOP-C035-26 (dále jen „OOP“; předpis je veřejně přístupný na elektronické úřední desce ČMI – odkaz: <https://cmi.gov.cz/node/212>), a nebo zamítnutím ověření měřidla v případě, že výsledek zkoušky neprokáže shodu s kritériálními metrologickými požadavky OOP.

Při tomto postupu **se požadavek na existenci certifikátu o schválení typu** u měřidel uvedených do provozu před 1. 1. 2026 **neuplatní** ve smyslu následně citovaného ustanovení § 6 odst. 10 zákona o metrologii

„Schvalování typu nepodléhají měřidla, která jsou již v používání a jsou nově zařazena do kategorie stanovených měřidel.“

S ohledem na význam použití stanovených měřidel a plnění jejich funkce v působnosti právní úpravy metrologie (zvláště pak ve vztahu k zajištění jednotnosti a správnosti měřidel a měření) se obecně předpokládá, že měřidla jsou pro daný účel měření vhodná a lze při ověření realizovat opatření proti neoprávněnému zásahu do metrologických vlastností po dobu platnosti ověření.

Poznámka: Subjekty autorizované Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) k ověřování měřidel protékajícího množství vody (vodoměrů) lze nalézt v databázi, kterou autorizující orgán provozuje na svých webových stránkách (www.unmz.gov.cz). Konkrétní odkaz na příslušnou databázi je zde: <https://unmz.gov.cz/metrologie/autorizace/> (dále v menu pokračovat volbou v menu „Autorizovaná metrologická střediska“).

Podstatnou informací, která by ze strany uživatele předmětného měřidla při uplatňování žádosti o jeho ověření u AMS nebo ČMI měla zaznít je, že je uplatňována v důsledku novelizace vyhlášky č. 345/2002 Sb., která tento druh subjektem používaného měřidla (měřidla protékajícího množství „nečisté“ vody) s účinností od 1. 1. 2026 zařadila do regulace prostřednictvím položky 2.1.1 c) druhového seznamu stanovených měřidel, který je její přílohou. Žádost by měla být podpořena vhodným podpůrným důkazem, že předmětné měřidlo **bylo uvedeno do provozu již před účinností regulace, tj. před 1. 1. 2026**. K tomu lze využít např. údaj vedeného seznamu stanovených měřidel ve smyslu zákonem o metrologii stanovené povinnosti dle § 18 a) či relevantních podkladů o dodání, instalaci nebo zprovoznění měřidla. V návaznosti na poskytnutí těchto informací je schopen subjekt ověřující stanovená měřidla správně požadavek vyhodnotit s tím, že v tomto specifickém případě není podmínkou, aby měřidlo bylo schváleného typu.

Pokud na straně uživatelů vznikne potřeba konzultovat problematiku schvalování typu nebo ověřování vodoměrů pro měření nečisté vody, lze se obrátit na odborné pracoviště Českého metrologického institutu na Oblastním inspektorátu v Brně (oddělení primární etalonáže průtoku kapalin, rychlosti proudění a tepla) a projednat ji s vedoucím tohoto pracoviště Mgr. Jindřichem Bílkem, Ph.D. (E-mail: jindrich.bilek2@cmi.gov.cz, mobil: 733 677 364).

Pokud budou počínaje od 1. 1. 2026 subjekty pro účel měření vymezený § 3 odst. 3 zákona o metrologii **nově pořízovat** vodoměry předmětného druhu stanovených měřidel (viz položka 2.1.1 c) druhového seznamu stanovených měřidel), musí se již jednat o měřidla schváleného typu podle zákona o metrologii. Vydané certifikáty o schválení typu stanovených měřidel zveřejňuje ČMI na svých webových stránkách prostřednictvím databáze certifikátů (odkaz: <https://typover.cmi.gov.cz/>).

Jak lze postupovat v situaci, kdy uživatel předmětných vodoměrů uvedených do provozu před účinností jejich regulace nepožádal do 90 dnů od účinnosti regulace o ověření?

Subjekty, které požadavky na ověření měřidel uvedených do provozu před 1. 1. 2026 a současně měřidel používaných od 1. 1. 2026 nově ve funkci stanovených měřidel v uvedeném termínu neuplatnily, **se počínaje 1. 4. 2026 dopouštějí přestupku** podle § 23 zákona o metrologii, pokud s uvedeným významem měření inkriminovaná měřidla nadále používají. Tato měřidla mohou být ve funkci stanoveného měřidla použita až po jejich ověření.

I po uplynutí inkriminované lhůty 90 dnů lze tyto vzniklé situace řešit dle výše popsaného postupu, tj. požádat u kompetentních subjektů o ověření za předpokladu, že měřidlo **bylo používáno, resp. uvedeno do provozu, před účinností regulace, tj. před 1. 1. 2026**, a tuto skutečnost doložit ideálně souběžně s uplatněním žádosti. Jak již bylo uvedeno výše, lze k tomu využít např. vedeného seznamu stanovených měřidel ve smyslu zákonem o metrologii stanovené povinnosti dle § 18 a) či relevantních podkladů o dodání, instalaci nebo zprovoznění měřidla.

I v těchto případech pak platí výjimka dle § 6 odst. 10 zákona o metrologii, tj.

„Schvalování typu nepodléhají měřidla, která jsou již v používání a jsou nově zařazena do kategorie stanovených měřidel.“

Požadavek na existenci certifikátu o schválení typu se neuplatní.

Pokud pro daný účel vhodná měřidla předložená k ověření splní požadované metrologické požadavky stanovená příslušným opatřením obecné povahy, budou pro daný účel použití ověřena.

Lze využít skutečnosti, že uživatel vodoměru před účinností regulace, nad rámec aplikovatelných požadavků dotčených právních předpisů, zajišťoval návaznost vodoměru ověřováním nebo použil vodoměr pro čistou vodu řádně uvedený na trh tzv. posouzením shody podle evropské harmonizované legislativy (směrnice nového přístupu EU)?

V situaci, kdy **uživatel** pro daný účel měření **vhodného měřidla** (vhodnost vodoměru pro měření nečisté vody obvykle **deklaruje výrobce ve specifikacích výrobku** při uvádění na trh, popř. vychází z konstrukčního provedení a použitého principu měření), používaného pro měření nečisté vody, zabezpečil nad rámec aplikovatelných požadavků dotčených právních předpisů **ověření vodoměru podle právní úpravy metrologie platné před 1. 1. 2026** (tj. ověření vodoměru pro měření čisté vody), lze toto ověření s dobou platnosti 5 let, pokud dosud neuplynula, považovat za **splnění jeho aktuálních zákonných povinností** vztahených k používání ověřených stanovených měřidel – vodoměrů pro měření nečisté vody. Obdobný přístup je aplikován v situaci, kdy byl vodoměr, uživatelem používaný před 1. 1. 2026, řádně uveden na trh posouzením shody podle *směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/32/EU, o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se dodávání měřidel na trh*. K tomu citujeme stanovisko zpracované Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ):

„Pro měřidla, která jsou na trh EU dodávána formou EU přezkoušení typu a EU prvotního ověření, tj. podle zákona č. 90/2016 Sb. a NV č. 120/2016 Sb., platí ustanovení § 24b zákona o metrologii a současně § 12.

V tomto případě, tzn. kdy se jedná o druh měřidel, která jsou na trh dodávána výše uvedeným způsobem (posouzením shody; je aplikováno ustanovení § 24b zákona o metrologii) a jsou označena doplňkovým metrologickým označením, podle něhož lze identifikovat rok (připojení označení), jenž je rozhodný pro počítání doby platnosti ověření, je EU prvotní ověření uznáno jako ověření podle zákona o metrologii. Pokud je měřidlo druhu nově zavedeného do (národní) regulace (§ 26, odst. 2 zákona o metrologii) a bylo na trh dodáno podle zákona č. 90/2016 Sb. a nařízení vlády č. 120/2016 Sb., lze je použít ve funkci stanoveného měřidla dle zákona o metrologii, přičemž pokud má měřidlo platné (EU prvotní) ověření (dle doby platnosti ověření uvedené v příloze vyhlášky č. 345/2002 Sb. v platném znění), **neuplatní se povinnost přihlásit je k ověření** podle ustanovení § 26 odst. 2 zákona o metrologii.“

Výše aplikovaný přístup je založen na skutečnosti, že z praktického hlediska není mezi způsobem ověření vodoměru na čistou vodu a na nečistou vodu v rámci totožného opatření obecné povahy žádný rozdíl (přičemž vhodnost **nově uváděných** vodoměrů na trh a do provozu pro měření „nečisté“ vody musí být od 1. 1. 2026 prokázána **zkouškami pro schválení typu** a vydáním certifikátu o schválení typu podle zákona o metrologii), není tedy v takových případech smysluplné vyžadovat u stejného měřidla stejný metrologický úkon po účinnosti regulace, jaký byl v rámci uvedení na trh nebo jaký nechal uživatel dobrovolně provést (nedlouho) před regulací tohoto měřidla, nenastaly-li důvody pro konec platnosti provedeného ověření či aktu posouzení shody ve smyslu § 7 odst. 2 vyhlášky č. 262/2000 Sb., kterou se zajišťuje jednotnost a správnost měřidel a měření, ve znění pozdějších předpisů (např. pokud došlo k porušení nebo odstranění úředních značek nebo došlo k takovému poškození měřidla, že mohlo ztratit některou vlastnost rozhodnou pro jeho ověření).